

Мукачівський державний університет
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Київський університет імені Бориса Грінченка
НВК «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа І ступеня –
гімназія»
м. Мукачево

Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в освітньому просторі

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Мукачево
17-18 травня 2017 року

УДК 159.9:37(043.2)

П 86

Рекомендовано до друку

*Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «15» травня 2017 р.)*

Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в освітньому просторі : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. – 251 с.

ISBN 978-617-7495-07-8

У збірнику представлено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в освітньому просторі». Учасниками конференції обговорено питання розвитку психологічної освіти та психологічної практики в умовах євроінтеграції, розглянуто місце психології в системі наук та суспільному просторі, визначено умови становлення потенціалу особистості в освітньому просторі, окреслено психолого-педагогічні проблеми сучасної освіти та психологічний супровід учасників навчально-виховного процесу.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова), **Гоблик В.В.** – д.е.н., доцент, **Корнієнко І.О.** – к.психол.н., доцент, **Березовська Л.І.** – к.психол.н., доцент, **Барчі Б.В.** – к.психол.н., ст. викладач, **Воронова О.Ю.** – старший викладач, **Алмаші С.І.** – старший викладач.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ISBN 978-617-7495-07-8

© Мукачівський державний університет, 2017

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	8
БАБІЙ М. Ф. Контекстно-модульна підготовка психолога як запорука професійної ефективності.....	8
БАРЧІ Б. В. Розвиток професійного потенціалу фахівців у галузі психології.....	9
БАРЧІЙ М. С. Проблема формування мотиваційної сфери майбутнього психолога.....	11
БАРЧІЙ М. С., ОЛАШИН Є. В. Особливості професійного становлення майбутніх психологів.....	13
БЕРЕЗОВСЬКА Л. І. Деякі аспекти вивчення внутрішньоособистісних конфліктів.....	15
БЕРЕЗОВСЬКА Л. І., БОГАЙЧУК В. Ж. До питання діагностики психологічної готовності студентів до розв'язання конфліктів.....	17
ВЛАСЕНКО І. А. Формування конфліктологічної компетентності студентів в умовах інтеграції України в європейський освітній простір.....	19
ВРОНОВА О. Ю. Професійна рефлексія як умова формування адекватної «Я-концепції» майбутнього вихователя.....	21
ГОШОВСЬКА Д. Т. Феноменологія дитячих страхів: психомалюнкova типологічна класифікація.....	23
ГОШОВСЬКИЙ Я. О. Сенсорно-деприваційний синдром: основні ознаки.....	25
КОРЕНЄВА Ю. П. Фрустрація як типова риса депривованої особистості: тренінговий підхід.....	27
КОРОЛЬЧУК М. С., ЧЕРНЕГА Н. С. Наукові підходи до вивчення іміджу освітньої установи: закордонний досвід.....	29
КОСТЮ С. Й., ХИМИНЕЦЬ А. В. Проблеми мотивації професійного становлення майбутніх психологів.....	31
КУТШЕНКО В. П., ФОМЕНКО В. О. Психологічні аспекти конкурентоздатності сучасних вчителів.....	33
МИРОНЕЦЬ С. М. Сучасні проблеми психологічної допомоги та захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій та збройних конфліктів.....	35
ОСЬОДЛО В. І., ЗУБОВСЬКИЙ Д. С. Кількісний та якісний підхід до оцінювання посттравматичного зростання особистості.....	38
ПЕЛЕШЕНКО О. В. Психологічні засади анімалотерапії, як психотерапевтичного метода допомоги дітям.....	40
СУЛЯТИЦЬКИЙ І. В. Соціально-психологічна дезадаптація дітей у закладах інтернатного типу.....	42
УГРИН О. Г. Роль самодетермінації у самореалізації майбутніх професіоналів.....	43
ЩЕРБАН Т. Д., ФЕЛЬЦАН М. І. До проблеми формування професійної свідомості майбутніх психологів.....	45
ЩОТКА О. П. До проблеми підготовленості психологів до надання гендерно-орієнтованої допомоги.....	47
ЯМЧУК Т. Ю. Суб'єктивний досвід у процесі розвитку професійної самоідентичності.....	49
ЯМЧУК Т. Ю., СЬОМОЧКІН М. І. Розвиток професійної самоідентичності майбутніх психологів.....	51

РОЗДІЛ II. ПСИХОЛОГІЯ В СИСТЕМІ НАУК ТА СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬНОМУ ПРОСТОРИ..... 53

АЛМАШІ С. І., ПОПОВИЧ Б. І. Психологічні аспекти конфліктності подружжя.....	53
БАЛЕЦЬКА Л. М. Вплив «токсичного середовища» на розвиток сучасної дитини....	55
БЕРЕЗОВСЬКА Л. І., ГОЩАР Б. І. До питання дослідження чинників кар'єрних орієнтацій особистості.....	56
БОХОНКОВА Ю. О. Психологічні умови розвитку компетентності особистості.....	58
БРЕЦКО І. І. Прояв емоційного вигорання працівників у сфері «людина-людина»....	60
ВАРГА В. С. Особистісно орієнтована підготовка майбутніх психологів у ВНЗ.....	62
ВАСИЛЕЦЬ Н. М. Аналіз змістових характеристик структурних компонентів довіри в освітньому просторі.....	64
ВІЗНЮК Ю. М. Психологічна специфіка кризи особистісної ідентичності: теоретичні засади.....	66
ГАЛАС І. І. Особистісний розвиток осіб з різним рівнем тривожності.....	68
ГОБЛИК В. В. Проблеми дослідження синдрому емоційного вигорання менеджерів.....	70
ЖОВНЕР В. Ю. Аналіз теоретико-методичних підходів дослідження конкурентоспроможності особистості та її детермінант в іноземній літературі.....	72
КОРНІЄНКО І. О. Розвиток опанувальних ресурсів як шлях подолання кризових ситуацій.....	74
КОРОЛЬЧУК В. М., КУШНІРЕНКО К. О. Порівняльний аналіз спеціалістів банківської сфери із низьким, середнім та високим рівнем ефективності діяльності..	76
МАРЦЕНЮК М. О. Психологічні особливості підготовки молоді до шлюбу та сімейного життя.....	78
МРАКА Н. М. Мотиваційні риси творчої особистості.....	80
СОФЛКАНИЧ Н. О. Компоненти психологічної готовності до створення сім'ї у період ранньої дорослості.....	82
ФОРДЗІОН Ю. І. Психологічна природа комфортності взуття в контексті взаємодії між відчуттям, сприйняттям та пізнанням.....	84
ХРИСТУК О. Л. Особливості психологічної реабілітації бійців із втраченими кінцівками.....	86
ШТИХ І. І. Емоційний розвиток майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.....	88
ЮРКОВ О. С., КОНДРАЦЬКА К. В. Історія дослідження мотиваційної сфери підлітка.....	90

РОЗДІЛ III. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ..... 92

АЛМАШІЙ І. І. Поведінково-діяльнісна компонента у формуванні екологічної свідомості особистості.....	92
АЛМАШІ С. І. До проблеми психологічної готовності педагогів до інноваційної діяльності.....	93
БРИЖАК Н. Ю., ПОШТАК М. В. Методична робота днз в умовах модернізації дошкільної освіти.....	95
ГОРБАНЬ Г. О. Готовність педагога до сучасної освітньої взаємодії.....	97
ГОРВАТ М. В., КАДАР А. П. Підготовка вихователів до формування толерантності у дітей дошкільного віку.....	99
ГОРВАТ М. В., ЮГАС А. В. Особливості виховання патріотизму у дітей	

психологічному та соціальному аспектах розвитку. Найбільш вираженою шкалою даної методики є шкала емоційності. Високі значення, як в нашому випадку в 64% досліджуваних виражена висока чутливість до розбіжності між задуманим і очікуваним, планованим і результатами реальної дії, відчуття невпевненості, тривоги, неповноцінності, високе занепокоєння з приводу роботи, чутливість до невдач. Для раннього зрілого віку характерне таке новоутворення яке розглядається як розв'язання деякого потенційного протиріччя, дилеми розвитку, вибору з двох можливостей, одна з яких призводить до прогресу, інша – визначає регрес особистості. За шкалою пластичність, ми отримали такі дані: 60% осіб мають середнє значення. Тобто, для них характерне перемикавання з одного виду діяльності на інший, швидкий перехід з одних форм мислення на інші в процесі взаємодії з предметним середовищем, прагнення до різноманітності форм предметної діяльності.

Таким чином, тривожність – індивідуальна властивість особистості, риса характеру, що проявляється схильністю до надмірного хвилювання, стану тривоги в ситуаціях, які загрожують, на думку цієї особи, неприємностями, невдачами, фрустрацією. Переживання тривоги в об'єктивно тривожній для суб'єкта ситуації – це нормальна, адекватна реакція, що свідчить про нормальне адекватне сприйняття світу, гарній соціалізації й правильному формуванні особистості.

Література:

1. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг. – СПб.: Изд. Питер, 2003. – 992 с.
2. Кьеркегор С. Страх и трепет // Тревога и тревожность / С. Кьеркегор. – СПб.: Питер, 2001. - № 7. –С. 17.
3. Мэй Р. Краткое изложение и синтез теорий тревожности / Р. Мэй // Тревога и тревожность. – СПб.: Питер, 2001. - 215 – 223 с.
4. Прихожан А.М. Изучение личностной тревожности в контексте теории Л.И. Божович // Формирование личности в онтогенезе / А.М. Божович. – СБ наук. тр. – М.: Изд. АПН СССР, 1991. – 89 – 98 с.

УДК 331.44:159.942:658-051

*Гоблик Володимир Васильович
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИНДРОМУ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ МЕНЕДЖЕРІВ

Сьогодні важливим для успішного фахівця будь-якої сфери є емоційна стійкість, стійкість до складних напружених умов професійної діяльності. Тому на сучасному етапі зростає актуальність дослідження емоційного вигорання

спеціалістів різних видів діяльності взагалі та менеджерів зокрема. Важливо сьогодні і те, що формування психологічної стійкості та профілактики синдрому емоційного вигорання не стала частиною професійної підготовки майбутніх фахівців. Мета дослідження – виокремити психологічні особливості синдрому емоційного вигорання менеджерів.

Емоційне вигорання – це динамічний процес і виникає поетапно, у повній відповідності з механізмом розвитку стресу, коли в наявності є всі три фази стресу: нервові напруження, резистенція (опір) та виснаження. Синдром емоційного вигорання розвивається в процесі професійної діяльності у формі стереотипу емоційного поведінки, який проявляється в особливостях професійного спілкування [1].

На основі теоретичного аналізу проблеми з'ясовано, що емоційне вигорання: детермінується комплексом факторів, які включають індивідуально-психологічні особливості працівника і специфічні особливості професійної діяльності емоційного характеру; вважається сформованим, якщо є сформованою хоча б одна з фаз.

Проведено дослідження, яке доводить наявність сформованого синдрому ще під час навчання у вузі. Це негативне явище виявлено в третини майбутніх менеджерів [3]. Результати проведеного дослідження переконують, що визначальним компонентом синдрому емоційного вигорання для студентів є «резистенція». Тобто можна стверджувати, що розвиток емоційного вигорання відбувається через цей компонент синдрому. Даний компонент є домінуючим у студентів. Навчальна діяльність студентів супроводжується емоційними перевантаженнями. У фазі «резистенції» домінуючим є симптом «неадекватного емоційного реагування». Даний симптом є сформованим у половини досліджуваних студентів. Сформованість цього симптому доводить те, що особистість перестає диференціювати різницю між двома принципово відмінними явищами: економним виявом емоцій і неадекватним емоційним реагуванням. Неадекватна «економія» емоцій обмежує емоційну віддачу за рахунок вибіркового реагування в ході робочих контактів. При цьому людині здається, що вона чинить правильно. Суб'єкт спілкування при цьому фіксує зовсім інше – емоційну черствість, байдужість і неповагу до особистості.

Проведене дослідження дозволяє констатувати, що особам зі сформованим синдромом емоційного вигорання, більш притаманні такі якості як: невротичність, депресивність, сором'язливість, вони більш схильні до зміни настрою.

На основі результатів дослідження розроблено концептуальні засади формування психологічної стійкості щодо емоційного вигорання з метою попередження і надання допомоги студентам-менеджерам, які схильні до СЕВ. А саме, доцільно запропонувати наступні профілактичні та психокорекційні методи: ведення психологічного щоденника, практика медитації, оволодіння навичками саморегуляції за допомогою м'язової релаксації, дихальних технік та аутогенного тренування. Формування психологічної стійкості повинно бути направлено на розвиток комунікативної компетентності, значний потенціал

міститься в такій організації формування психологічної стійкості як тренінг емоційної саморегуляції.

Результати дослідження свідчать про необхідність систематичної роботи зі студентами щодо або профілактики, або корекції синдрому емоційного вигорання. В першу чергу – це комплексна робота психолога на протязі всього навчання у ВНЗ.

Література:

1. Субботин В.Е. Контроль и планирование поведения // Современная психология: Справочное руководство / Под ред.. В.Н. Дружинина. – М.: Инфра-М, 1999.-687с.
2. Психология Учебник для экономических вузов / Под. общ. ред. В.Н. Дружинина. – СПб.: Питер, 2000.- 672с.
3. Щербан Т.Д. Деякі психологічні особливості синдрому емоційного вигорання фінансистів на різних етапах професіоналізації / Т.Д. Щербан, В.В. Райко: збірник наукових праць. Серія: педагогічні та психологічні науки, голов. Ред. Є.М. Потапчук. – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2012. – № 64-С.184-189

УДК 159.923:338.242.2:338.48

Жовнер Віталій Юрійович

*Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ДЕТЕРМІНАНТ В ІНОЗЕМНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Аналіз іноземних джерел щодо теоретико-методологічних підходів дослідження і детермінант конкурентоспроможності свідчить щодо наявності великої кількості неоднозначних тверджень та теоретичних обґрунтувань, що зумовлено різними підходами вчених до змістовної характеристики конкурентоспроможності в залежності від мети, об'єкта і предмета свого дослідження. [1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11].

Ряд науковців, Каліфорнійського і Вашингтонського університетів J. Argo, K. White, D. Dahl, T. Cherry, L. Ellis, I. Erev, G. Bornstein, R. Galili, S Garcia, A. Tor, R. Gonzalez, L. Graf, A. Konig, A. Enders, H. Hungenberg, D. Miller, W. Turnbull, C. McFarland, D. Johnson, F. Johnson, A. Tesser, M. Tugone, розглядають поняття конкурентоспроможності, досліджуючи його на трьох рівнях: міжособистісному, міжгруповому і міжорганізаційному. Автори розглядають дослідження конкурентоспроможності, які існують за кожним з трьох рівнів і виокремлюють завдяки порівнянню загальні особливості, що виявляються у стосунках і взаємовідношеннях, які існують між конкурентами [1, 5, 7, 8, 9, 10, 11].

Наукове видання

**«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ»**

17-18 травня 2017 року

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Редактор випуску: *Щербан Тетяна Дмитрівна*
Відповідальні за випуск: *Гоблик Володимир Васильович*
Корнієнко Інокентій Олексійович

Верстка: *Мороз Іван Федорович*

Підписано до друку 15.05.2017 р. Формат 60x84 1/16
Папір офсет. Умовн. друк. аркушів – 25,8.
Тираж 100. Зам. № 31.

Видруковано у видавництві
Мукачівського державного університету

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600.
тел./факс (03131) 2-11-09, 3-13-43